ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců Mgr. Ondřeje Mrákoty a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobce: **V. P. K.,** zastoupen Mgr. Tomášem Císařem, advokátem se sídlem Vinohradská 1233/22, Praha 2, proti žalovanému: **Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké policie,** se sídlem Olšanská 2176/2, Praha 3, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 14. 10. 2016, č. j. 1 A 67/2016 - 25,

takto:

I. Kasační stížnost se zamítá.

II. Žalobci se nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Rozhodnutím ze dne 9. 8. 2016, č. j. CPR-14243-2/ČJ-2016-930310-V238, žalovaný (dále jen „stěžovatel“) zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy, odboru cizinecké policie, oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort, ze dne 2. 5. 2016, č. j. KRPA-167316-14/ČJ-2016-000022, kterým byla žalobci podle § 50a odst. 3 písm. c) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, a o změně některých zákonů, v relevantním znění (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), uložena povinnost opustit území České republiky. Současně byla tímto rozhodnutím žalobci stanovena doba k opuštění území dle § 50a odst. 4 zákona o pobytu cizinců, a to do 30 dnů ode dne oznámení rozhodnutí.

[2] Proti rozhodnutí stěžovatele podal žalobce žalobu k Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“), který rozhodnutí stěžovatele rozsudkem ze dne 14. 10. 2016, č. j. 1 A 67/2016 - 25, zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[3] Městský soud s odkazem na nařízení Rady (ES) č. 539/2001 ze dne 15. 3. 2001, kterým se stanoví seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování

vnějších hranic vízum, jakož i seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni, dovodil, že žalobce jako občan USA mohl na území EU pobývat bez víza nejvýše 90 dnů po svém vstupu na její území. Žalobci, pakliže by byl výlučně občanem USA, by tato doba vypršela dne 1. 4. 2016 a jeho následný pobyt by byl neoprávněný. Pokud měl žalobce za to, že je v postavení rodinného příslušníka občana EU (své matky), a bylo jeho záměrem pobývat na území České republiky po dobu delší než tři měsíce, bylo jeho povinností požádat o vydání povolení k přechodnému pobytu podle § 87b zákona o pobytu cizinců. Městský soud dále dovodil, že skutečnost, že správní orgány na žalobce nepohlížely jako na rodinného příslušníka občana EU (§ 15a zákona o pobytu cizinců), nemá v řízení o uložení povinnosti opustit území žádný zásadní význam. Z § 50a odst. 3 písm. c) zákona o pobytu cizinců je podle městského soudu zjevné, že povinnost opustit území lze uložit cizinci, jímž se dle § 1 odst. 2 zákona o pobytu cizinců rozumí fyzická osoba, která není státním občanem České republiky, včetně občana Evropské unie. Městský soud uvedl, že zatímco v případě správního vyhoštění mají občané EU a jejich rodinní příslušníci privilegované postavení, pokud se jedná o důvody, za nichž lze ke správnímu vyhoštění přistoupit; § 50a zákona o pobytu cizinců nerozlišuje adresáty (cizince) povinnosti opustit území České republiky. Z hlediska projednávané věci je tudíž dle městského soudu irelevantní, zda žalobce je či není rodinným příslušníkem občana EU. Stěžovatel sice podle městského soudu pochybil, pokud žalobci vytýkal, že neprokázal, že by byl rodinným příslušníkem občana EU, neboť žalobce tuto skutečnost prokázat chtěl a navrhl provedení výslechu své matky, ale toto pochybení s ohledem na výše uvedené nemá vliv na zákonnost rozhodnutí stěžovatele.

[4] Městský soud však přisvědčil námitce žalobce, které se týkaly jeho údajného českého občanství, neboť dovodil, že žalobce k odvolání proti rozhodnutí správního orgánu I. stupně uvedl konkrétní argumenty, na jejichž základě dovozuje své české občanství – poukázal na skutečnost, že oba jeho rodiče jsou českými občany[1] tuto skutečnost správní orgány nerozporovaly. Podle názoru městského soudu tak ve správním řízení vyvstala předběžná otázka, na jejímž vyřešení záviselo konečné rozhodnutí ve věci, přičemž stěžovateli nepříslušelo o této otázce rozhodovat. Stěžovatel dle městského soudu nerespektoval § 57 odst. 1 písm. c), odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“), a místo přerušení řízení podle § 64 správního řádu dovodil, že žalobce není občanem České republiky, argumentací, že je „*evidentně občanem Spojených států amerických*“, jejichž cestovním pasem se prokazuje. Městský soud uvedl, že uvedený závěr stěžovateli nepříslušel (jedná se o statusovou otázku) a navíc stěžovatel přehlédl přípustnou možnost dvojího občanství. Městský soud uzavřel, že stěžovatel porušil § 57 odst. 1 písm. c) správního řádu, neboť si sám učinil úsudek o otázce osobního stavu žalobce.

[5] Rozsudek městského soudu následně stěžovatel napadl kasační stížností.

II. Podstatný obsah kasační stížnosti, vyjádření žalobce

[6] Stěžovatel napadá rozsudek městského soudu z důvodů, které podřadil pod § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“).

[7] Namítá, že žaloba směřovala proti rozhodnutí o ukončení pobytu žalobce na území České republiky, které bylo vydáno podle § 50a odst. 3 písm. c) zákona o pobytu cizinců,

pokračování

tj. rozhodnutí, kterým byla žalobci uložena povinnost opustit území České republiky, protože na jejím území nebyl oprávněn pobývat a nebyly shledány důvody pro vydání rozhodnutí o správním vyhoštění. Jedná se tedy o rozhodnutí, na které se vztahuje výluka ze soudního přezkumu podle § 171 písm. d) zákona o pobytu cizinců. Městský soud proto měl žalobu podle § 68 písm. e) s. ř. s. odmítnout jako nepřípustnou dle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

[8] Dále stěžovatel napadl závěry městského soudu, které se týkaly posouzení možného českého občanství žalobce. Stěžovatel zejména poukázal na skutečnost, že žalobce své tvrzené občanství České republiky neprokázal v souladu s § 41 zákona č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky (dále jen „zákon o státním občanství České republiky"), který stanoví, jakým způsobem se státní občanství České republiky prokazuje, tj. buď občanským průkazem nebo cestovním dokladem České republiky, osvědčením ne starším 1 roku a listinou o nabytí nebo udělení státního občanství České republiky ne starší 1 roku. Nebylo-li správním orgánem I. stupně zjištěno, že žalobce je veden v dostupných informačních systémech a sám žalobce žádný doklad prokazující státní občanství České republiky nepředložil, nebylo dle stěžovatele pochyb o tom, že žalobce je ke dni vydání napadeného rozhodnutí toliko občanem Spojených států amerických.

[9] Stěžovatel má dále za to, že ani argumenty žalobce, že oba jeho rodiče se narodili v Československu a jeho matka je stále českou občankou, bez dalšího nezakládají vznik českého státního občanství žalobci narozením; pro vznik jeho českého státního občanství je zásadní, zda v době jeho narození byli jeho rodiče občany České republiky (resp. alespoň jeden z nich), anebo občanství České republiky pozbyli a nabyli občanství Spojených států amerických. Stěžovatel v tomto směru odkázal na Úmluvu ze dne 16. 7. 1928 mezi ČSR a USA, o naturalisaci, vyhlášenou dne 7. 12. 1929 pod č. 169 ve Sbírce zákonů, která nabyla moci zákona od počátku na základě zákona č. 60/1930 Sb. (dále jen „Úmluva"). Podle sdělení Ministerstva zahraničních věcí ze dne 28. 7. 1997, které bylo uveřejněno ve Sbírce zákonů ročník 1997 pod č. 229, po vyslovení souhlasu Parlamentu České republiky, prezident České republiky schválil dne 21. 5. 1997 ukončení platnosti Úmluvy, přičemž jako den ukončení její platnosti byl sjednán den 20. 8. 1997. Podle čl. I odst. 2 Úmluvy přitom státní občané Československa, kteří byli nebo budou naturalizováni na území USA, pozbývají státní občanství Československa a stávají se státními občany Spojených států amerických.

[10] Stěžovatel uvedl, že nepřehlédl možnost dvojího občanství žalobce, nicméně dospěl k závěru, že žalobce neprokázal, že je držitelem dvojího občanství, přičemž správním orgánem I. stupně nebylo zjištěno, že by žalobce byl evidován v dostupných informačních zdrojích, což by jako občan České republiky měl být. Stěžovatel tedy nepřekročil své pravomoci, když vzal za prokázané, že žalobce je občanem Spojených států amerických, přičemž dle § 1 odst. 2 zákona o pobytu cizinců je cizincem každý, kdo není občanem České republiky. Stěžovatel v této souvislosti zastává také názor, že byť by žalobce splnil podmínky zákona o státním občanství České republiky, je povinen k udělení státního občanství podat žádost ve smyslu § 17 citovaného zákona; příslušný správní orgán pak povede řízení o žádosti a následně vydá rozhodnutí ve věci.

[11] Dále stěžovatel uvedl, že žalobce dne 24. 5. 2016, tj. po vydání rozhodnutí o povinnosti opustit území České republiky, podal žádost o povolení přechodného pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie. V této souvislosti lze předpokládat, že kdyby byl držitelem českého státního občanství, tato žádost o povolení přechodného pobytu by byla nadbytečná.

[12] Stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek městského soudu zrušil.

[13] Žalobce se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[14] Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a za stěžovatele jedná jeho zaměstnanec, který má vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[15] Nejvyšší správní soud poté přezkoumal napadený rozsudek městského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů. Přitom zkoumal, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[16] Kasační stížnost není důvodná.

[17] V první kasační námitce stěžovatel namítá, že městský soud měl žalobu odmítnout, neboť podle § 171 písm. d) zákona o pobytu cizinců platí, že z přezkoumání soudem jsou vyloučena rozhodnutí o ukončení pobytu, pokud se cizinec před zahájením řízení o ukončení pobytu zdržoval na území nebo v tranzitním prostoru mezinárodního letiště neoprávněně.

[18] K uvedené otázce se Nejvyšší správní soud vyjádřil již rozsudku ze dne 28. 3. 2017, č. j. 7 Azs 24/2017 – 29, v němž konstatoval, že na rozhodnutí o povinnosti opustit území podle § 50a zákona o pobytu cizinců nedopadá výluka ze soudního přezkumu podle § 171 písm. d) téhož zákona.

[19] V citovaném rozsudku Nejvyšší správní soud k uvedenému závěru dospěl na základě následující argumentace:

„Stanovení výluk ze soudního přezkumu obsažených v § 171 zákona o pobytu cizinců představuje omezení práva na soudní ochranu zaručeného článkem 36 Listiny základních práv a svobod. Tyto výluky musí být podle ustálené judikatury Ústavního soudu i Nejvyššího správního soudu vykládány restriktivně, tedy ve prospěch soudního přezkumu (viz např. nálezy Ústavního soudu ze dne 17. 5. 2001, sp. zn. IV. ÚS 393/2000, a ze dne 27. 4. 2010, sp. zn. III. ÚS 542/09, bod 24, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 12. 2005, č. j. 3 As 28/2005 - 89, publ. pod č. 809/2006 Sb. NSS, či přímo k § 171 zákona o pobytu cizinců

pokračování

rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2007, č. j. 4 As 75/2006 - 525, publ. pod č. 1194/2007 Sb. NSS).

Ustanovení § 171 písm. d) zákona o pobytu cizinců vylučuje ze soudního přezkumu rozhodnutí o ukončení pobytu, pokud se cizinec před zahájením řízení o ukončení pobytu zdržoval na území nebo v tranzitním prostoru mezinárodního letiště neoprávněně. Tato výluka je zakotvena v zákoně o pobytu cizinců od jeho účinnosti. Ukončení pobytu upravuje od počátku účinnosti zákona o pobytu cizinců například jeho § 19, podle jehož odst. 1 policie pobyt cizince na území, k němuž se nevyžaduje vízum, ukončí, například pokud cizinec úmyslně závažným způsobem narušil veřejný pořádek, porušil povinnost stanovenou zákonem o pobytu cizinců nebo pobývá na území bez platného cestovního dokladu.

Oproti tomu instituty „řízení o povinnosti opustit území" a „rozhodnutí o povinnosti opustit území" byly do právního řádu zavedeny až později, zákonem č. 427/2010 Sb., kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Tímto rozhodnutím, upraveným v § 50a zákona o pobytu cizinců, se podle důvodové zprávy „deklaruje neoprávněný pobyt cizince na území a ukládá povinnost opustit ve stanovené době území České republiky, aniž by za neoprávněný pobyt byla cizinci stanovena sankce v podobě zákazu vstupu".

Z výše popsaného vývoje legislativy i z užití odlišné terminologie zákonodárcem je zřejmé, že rozhodnutí o uložení povinnosti opustit území podle § 50a zákona o pobytu cizinců nelze ztotožňovat s rozhodnutími o uložení povinnosti opustit území, upravenými v jiných ustanoveních. Za situace, kdy se § 171 písm. d) zákona o pobytu cizinců podle svého znění výslovně vztahuje toliko na některá rozhodnutí o ukončení pobytu a výše citovaná judikatura Ústavního i Nejvyššího správního soudu vyžaduje restriktivní výklad výluk ze soudního přezkumu, nelze podle Nejvyššího správního soudu toto ustanovení aplikovat na jiná rozhodnutí, v tomto případě na rozhodnutí o uložení povinnosti opustit území, a to i přes případné srovnatelné dopady těchto rozhodnutí pro cizince [srov. výše citovaný rozsudek č. j. 4 As 75/2006 - 52, v němž Nejvyšší správní soud dovodil, že tehdy účinný § 171 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců, vylučující ze soudního přezkumu rozhodnutí o správním vyhoštění, nebylo možné aplikovat na rozhodnutí ve věci zrušení platnosti rozhodnutí o správním vyhoštění]. Také lze podotknout, že se soudním přezkumem rozhodnutí o povinnosti upustit území počítá i soudní řád správní, neboť v § 31 odst. 2 stanoví, že ve věcech rozhodnutí o povinnosti opustit území rozhoduje specializovaný samosoudce.

Nejvyšší správní soud nepřehlédl, že kapitola II směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. 12. 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí (dále jen „směrnice 2008/115/ES"), je nazvána „Ukončení neoprávněného pobytu". Skutečnost, že čl. 6 směrnice 2008/115/ES, jenž systematicky spadá do této kapitoly, byl transponován do českého právního řádu právě prostřednictvím § 50a zákona o pobytu cizinců, by mohla napovídat závěru, že i rozhodnutí o povinnosti opustit území podle § 50a zákona o pobytu cizinců je rozhodnutím o ukončení neoprávněného pobytu, a tedy rozhodnutím o ukončení (neoprávněného) pobytu

ve smyslu § 171 písm. d) zákona o pobytu cizinců. Podobnost mezi nadpisem kapitoly směrnice a zněním § 171 písm. d) zákona o pobytu cizinců ovšem nemůže podle Nejvyššího správního soudu založit výluku ze soudního přezkumu a zvrátit výše uvedené závěry; zejména proto, že přijetí § 171 písm. d) zákona o pobytu cizinců časově předcházelo přijetí této směrnice a nepředpokládalo tedy, že by kdy byla vydávána rozhodnutí o povinnosti opustit území ve smyslu § 50a zákona o pobytu cizinců, respektive čl. 6 směrnice 2008/115/ES. Skutečnost, že se několik let po přijetí § 171 písm. d) zákona o pobytu cizinců rozhodl evropský normotvůrce pojmenovat kapitolu II směrnice „Ukončení neoprávněného pobytu", tedy použít název evokující znění § 171 písm. d) zákona o pobytu cizinců, nemůže mít bez dalšího vliv na výklad citovaného ustanovení, přičemž sama směrnice 2008/115/ES soudní přezkum rozhodnutí o povinnosti opustit území nezapovídá, naopak jej v čl. 13 uvádí jako jeden z možných prostředků nápravy.

Podle Nejvyššího správního soudu je v tomto kontextu zásadní, že z žádné okolnosti nevyplývá, že by úmyslem českého zákonodárce v souvislosti s transpozicí této směrnice bylo rozhodnutí podle § 50a zákona o pobytu cizinců subsumovat pod § 171 písm. d) zákona o pobytu cizinců či jeho soudní přezkum jinak vyloučit. Pokud tak zákonodárce zamýšlel učinit, nic mu nebránilo pojmenovat též rozhodnutí podle § 50a nikoli jako rozhodnutí o povinnosti opustit území, ale jako rozhodnutí o ukončení (neoprávněného) pobytu, čímž by dal jasně najevo svůj záměr podřadit jej pod § 171 písm. d) zákona o pobytu cizinců, případně zakotvit v § 171 výluku ze soudního přezkumu též pro rozhodnutí o uložení povinnosti opustit území. Při absenci zřetelné vůle zákonodárce tak učinit je podle Nejvyššího správního soudu na místě vyjít z interpretace opírající se o jazykový výklad § 171 zákona o pobytu cizinců, který navíc musí být restriktivní s ohledem na výše citované judikatorní závěry, a soudní přezkum rozhodnutí o uložení povinnosti opustit území podle § 50a zákona o pobytu cizinců připustit.

Pro tento závěr navíc svědčí i povinnost ústavně konformního výkladu, deklarovaná konstantní judikaturou Ústavního soudu (např. nález Ústavního soudu ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. I. ÚS 2315/15, bod 67, a tam citovaná judikatura). Čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina") stanoví, že ze soudního přezkumu nemohou být vyloučena rozhodnutí týkající se základních práv a svobod podle Listiny. Rozhodnutí o povinnosti opustit území může za určitých okolností rozhodnutí ve smyslu čl. 36 odst. 2 Listiny představovat, neboť jím může být zasaženo do soukromého či rodinného života (čl. 10 odst. 2 Listiny) či jiného základního práva osoby, o níž je rozhodováno. Na půdorysu totožné úvahy ostatně zrušil Ústavní soud § 171 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců, zakotvující výluku ze soudního přezkumu rozhodnutí o vyhoštění, pro rozpor s čl. 36 odst. 2 Listiny, neboť vyhoštěním mohou být dotčena práva zaručená Listinou, například právo na život či právě právo na ochranu před neoprávněným zásahem do soukromého a rodinného života (nález Ústavního soudu ze dne 9. 12. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 26/07). Rozhodnutí o povinnosti opustit území se přitom od vyhoštění liší jen v tom, že v případě vyhoštění je cizinci navíc po určitou dobu zakázán vstup na území členských států Evropské unie (§ 118 odst. 1 zákona o pobytu cizinců), což z něj sice činí méně intenzivní zásah do rodinného či soukromého života cizince, nicméně stále se o zásah do rodinného či soukromého života může jednat, například pokud cizinec pobývá v České republice dlouhodobě, má na území celou rodinu a nemá žádnou jistotu, zda a kdy po opuštění území nabude znovu oprávnění na území pobývat. Zásah do rodinného či soukromého života cizince v podobě uložení povinnosti opustit území může být podle okolností naprosto adekvátní a zákonný, nicméně protože se jedná o zásah do základního práva chráněného Listinou, nemůže

pokračování

být vyloučen ze soudního přezkumu s ohledem na čl. 36 odst. 2 Listiny. I s ohledem na povinnost ústavně konformního výkladu tedy nemohl Nejvyšší správní soud dospět k jinému závěru než, že na rozhodnutí o povinnosti opustit území podle § 50a zákona o pobytu cizinců nedopadá výluka ze soudního přezkumu podle § 171 písm. d) téhož zákona."

[20] Senát Nejvyššího správního soudu rozhodující v nyní projednávané věci se s uvedenými závěry v zásadě shoduje a v podrobnostech odkazuje na shora citovaný rozsudek zdejšího soudu ze dne 28. 3. 2017, č. j. 7 Azs 24/2017 – 29.

[21] Další stěžovatelem namítanou spornou otázkou je otázka možného dvojího občanství žalobce, který má být dle svého tvrzení nejen občanem USA, ale také občanem České republiky.

[22] Podle § 3 zákona o státním občanství se státní občanství České republiky nabývá a) narozením, b) určením otcovství, c) osvojením, d) nalezením na území České republiky, e) udělením, f) prohlášením, nebo g) v souvislosti se svěřením do ústavní, pěstounské nebo jiné formy náhradní péče (dále jen „náhradní péče").

[23] Podle § 17 zákona o státním občanství se žádost o udělení státního občanství České republiky podává osobně u krajského úřadu, v hlavním městě Praze u úřadu městské části stanovené v příloze č. 1 k tomuto zákonu (dále jen „krajský úřad") příslušného podle místa trvalého pobytu žadatele.

[24] Podle § 41 zákona o státním občanství se státní občanství České republiky prokazuje

a) občanským průkazem České republiky,

b) cestovním dokladem České republiky,

c) osvědčením ne starším 1 roku,

d) listinou o nabytí nebo udělení státního občanství České republiky ne starší 1 roku.

[25] Podle § 57 odst. 1 správního řádu jestliže vydání rozhodnutí závisí na řešení otázky, jíž nepřísluší správnímu orgánu rozhodnout a o které nebylo dosud pravomocně rozhodnuto, správní orgán

a) může dát podnět k zahájení řízení před příslušným správním orgánem nebo jiným orgánem veřejné moci; v případech stanovených zákonem je správní orgán povinen takový podnět dát, nebo

b) může vyzvat účastníka, popřípadě jinou osobu, aby podala žádost o zahájení řízení před příslušným správním orgánem nebo jiným orgánem veřejné moci ve lhůtě, kterou správní orgán určí, nebo

c) si o ní může učinit úsudek; správní orgán si však nemůže učinit úsudek o tom, zda byl spáchán trestný čin, přestupek nebo jiný správní delikt a kdo za něj odpovídá, ani o otázkách osobního stavu.

[26] Podle § 57 odst. 3 správního řádu rozhodnutím příslušného orgánu o předběžné otázce, které je pravomocné, popřípadě předběžně vykonatelné, je správní orgán vázán.

[27] Se stěžovatelem sice lze v projednávané věci souhlasit v tom, že žalobce své tvrzené občanství České republiky neprokázal v souladu s § 41 zákona o státním občanství České republiky, ale na straně druhé však žalobce tvrdil relevantní skutečnosti, které by mohly o jeho státním občanství České republiky svědčit. Stěžovatel se narodil dne X a dle jeho tvrzení v době jeho narození byli oba jeho rodiče občany tehdy Československé socialistické republiky, resp. České socialistické republiky. Podle § 8 odst. 1 tehdy účinného zákona č. 39/1969 Sb., o nabývání a pozbývání státního občanství České socialistické republiky (dále jen „zákon o nabývání a pozbývání státního občanství České socialistické republiky“), přitom platilo, že dítě, jehož rodiče jsou státními občany republiky, nabývá narozením státního občanství rodičů.

[28] Zdejší soud zdůrazňuje, že uvedené směřuje pouze k závěru, že žalobce ve správním řízení uvedl relevantní skutečnosti, které svědčí o tom, že ve správním řízení se vyskytla předběžná otázka sporného občanství žalobce. Jedná se přitom o předběžnou otázku týkající se osobního stavu žalobce, kterou podle § 57 odst. 1 písm. c) správního řádu není žalovaný oprávněn sám posoudit; skutečnost, že žalobce není jako občan České republiky veden v evidenčních (informačních) systémech na tomto závěru ničeho nemůže změnit (mj. právě proto je tato otázka sporná).

[29] V této souvislosti neobstojí ani námitka stěžovatele, že žalobce je povinen pro udělení státního občanství České republiky podat žádost podle § 17 zákona o státním občanství České republiky. Stěžovatel totiž opomíjí, že nabytí občanství České republiky jeho udělením [viz § 3 písm. e) zákona o státním občanství České republiky] je pouze jedním z několika možných způsobů nabytí občanství České republiky, které lze nabýt mj. rovněž narozením [viz § 3 písm. a) citovaného zákona, resp. § 8 odst. 1 zákona o nabývání a pozbývání státního občanství České socialistické republiky].

[30] Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že žalovaný pochybil, pokud předběžnou otázku sporného českého občanství žalobce posuzoval sám; jeho postup je v rozporu s § 57 odst. 1 písm. c) správního řádu.

[31] V této souvislosti lze rovněž odkázat na § 49 zákona o státním občanství, podle něhož krajský úřad příslušný k vydání osvědčení poskytuje státním orgánům a orgánům územních samosprávných celků pro výkon jejich působnosti informace o tom, zda fyzická osoba je nebo není státním občanem České republiky, popřípadě informace o tom, zda a k jakému datu byla českým státním občanem či československým státním občanem nebo podle jakého právního předpisu české či československé státní občanství nabyla či pozbyla, v případě, že tuto skutečnost nemůže prokázat fyzická osoba, o jejíž státní občanství se jedná, popřípadě osoba, která je podle tohoto zákona oprávněna požádat o vydání

osvědčení, nebo je-li tato skutečnost sporná. Dotčená fyzická osoba je povinna za účelem zjištění státního občanství poskytnout potřebnou součinnost. Podle důvodové zprávy k zákonu o státním občanství se přitom jedná o případy, kdy „*není požadováno vydání osvědčení o státním občanství České republiky, ale má jít pouze o informaci, zda konkrétní fyzická osoba je státním občanem České republiky či nikoliv [...]. Povinnost příslušných úřadů poskytovat informace o státním občanství fyzických osob by tak nastoupila až v případě, že by potřebné údaje o státním občanství nemohla doložit dotčená fyzická osoba, popř. osoba oprávněná v daném případě požádat o vydání osvědčení o státním občanství, nebo v případě, že by otázka státního občanství dotčené fyzické osoby byla sporná.*“

[32] Závěrem Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že nebyl s ohledem na povahu své přezkumné činnosti oprávněn danou předběžnou otázkou sporného českého občanství žalobce, která vznikla ve správním řízení, v nyní projednávané věci jakkoli posuzovat a zabýval se jí pouze z hlediska existence předběžné otázky, jak výše uvedeno. Z týchž důvodů se tedy zdejší soud ani blíže nezabýval stěžovatelem namítanou Úmluvou ze dne 16. 7. 1928 mezi ČSR a USA, o naturalisaci, ani ukončením její platnosti.

[33] S ohledem na popsanou rodinnou situaci žalobce a za stavu, kdy není sporná otázka českého občanství žalobce dosud vyjasněna a žalobce je schopen prokázat pouze občanství USA, nelze klást žalobci k tíži, že využil dalších svých práv a podal také žádost o povolení přechodného pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie.

IV. Závěr a náklady řízení

[34] Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že městský soud v dané věci nepochybil, pokud žalobě vyhověl a žalobou napadené rozhodnutí stěžovatele zrušil a vrátil mu věc k dalšímu řízení.

[35] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1, větu první, s. ř. s., dle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel v řízení před soudem úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalobci v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady, proto mu soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e n í** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 16. listopadu 2017

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu